

РОЗДІЛ 2. ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

Барабаш Олег Васильович

Пріоритети без стратегії – «американська ойкумена» економічної доцільності та її латиноамериканська лакуна

УДК 32+316.48

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-2.3>

Барабаш Олег Васильович
кандидат філософських наук, доцент,
випускник докторантури з політології,
викладач кафедри психології
та педагогіки
Харківського національного
університету Повітряних Сил
імені Івана Кожедуба
вул. Сумська, 77/79, Харків, Україна
ORCID: 0000-0001-8479-8926

В статті здійснена спроба аналізу сучасного політичного курсу Адміністрації Президента США Трампа стосовно кардинальних переналаштувань системного характеру зовнішніх і, слідом, усіх міжнародних відносин – їх сутність, спрямованість, можливі наслідки, в тому числі стосовно країн регіону Латинська Америка та Карибський Басейн. Активна діяльність 47-го Президента США вже призвела до кола нагальних питань щодо подальшого устрою світу, взаємодії країн, глобальної та регіональної безпеки, дієвості правових механізмів сучасності, що робить заявлену проблематику актуальним науковим завданням. **Мета роботи** – аналіз заяв, промов Президента США Дональда Трампа, опрацювання теоретичних розробок в академічному середовищі щодо виявлення головних конструктів, прагматичних установ відносно майбутності США, світу, міжнародного порядку, з виходом на проєкції значущості окремих їх аспектів для регіону ЛАКБ. **Завдання** – виявити ключові ідеї, що покладаються в основу діяльності Адміністрації Президента Трампа, спрогнозувати лінії розвитку та тенденції загроз в контексті позначуваного в світі інституційного дрейфу до авторитаризму, зниження порогів демократії, провокаційних зрушень міжнародного правопорядку. Додатковий аспект – простежити які процеси і в який спосіб у зв'язку зі змінами політичного курсу США протікають в країнах Латинської Америки та Карибського Басейну з виходом на узагальнюючий матеріал, висновки. **Методи дослідження**. У роботі використано загальнонаукові методи і принципи дослідження. Залучено напрацювання класичного інституціоналізму з елементами компаративістики, засоби з'ясування сутності явищ у конкретиці історичних контекстів з позицій нового або історичного інституціоналізму. Здійснена спроба аналізу явищ та матеріалів в проєкціях геополітичних підходів, бачень школи реал-політик, концептів світ-системного аналізу, з виходом на світоглядні складнощі загально-філософського характеру в широких контекстах цивілізаційних запитів. Серед висновків стверджується, що переформатування системи міжнародних відносин з колом похідних проблематизацій щодо проєкту міжнародного права, взаємодії держав на різних рівнях інтересів, буде залежати від позиції США та особисто Президента Трампа. Є бачення того, що лінія на «знову велику Америку» пов'язана з курсом на економічну доцільність та безпеку того простору, який буде визначено територією безпосередніх американських інтересів – свого роду « новою американською ойкуменою ». В цій « новій американській ойкумені » в залежності від різних параметрів і ресурсних показників щодо міри корисності для США країни і території будуть, скоріше за все, розбиті на умовні сегменти з різним рівнем практично вимірної доброзичливості центру – США (сигніфікатори ліній, зон демаркації – тарифи, ставки мита). В країнах, що опиняться в зоні інтересів США, вочевидь, питання ліберально-демократичних цінностей, демократичної процедури, етатизму або ультра-лібертаріанства стануть вторинними по відношенню до питань економічної доцільності, інституційно можна очікувати авторитарних тенденцій і дрейфу до автократії за умов прийнятних для США міждержавних стосунків. Підкреслюється, що країни ЛАКБ вже є такими, що віднесені США до зони свого безумовного впливу, але яке місце і в яких рамках конкретні з них будуть займати в « новій американській ойкумені » – питання залишається відкритим. Змістовний простір остаточно не є заповненим та зрозумілим, тому нами використовується термін « Лакуна ЛАКБ ». **Ключові слова**: геополітика, Дональд Трамп, « нова американська ойкумена », міжнародний порядок, « лакуни » нового світоустрою, Латинська Америка та Карибський Басейн.

Вступ. Швидкі, кардинальні і часто зовні неочікувані події в світовій політиці в зв'язку з діяльністю Президента США Трампа вже призвели до тектонічних зрушень смислів, цінностей, сподівань, уявлень про майбутність. Вочевидь, намагання знову повернути велич Америці виходять зі специфічних уявлень щодо переформатування сучасного, багато в чому проблемного і небездоганного світу. Під змістовними питаннями порядок

міжнародного устрою, проєкт міжнародного права, перспективи людства. Зважаючи на ту тематику, дослідженням якої ми займаємось та часткову актуальність тези – країни регіону Латинської Америки та Карибського Басейну часто виступають у ролі показових майданчиків щодо процесів соціального ґатунку які лише набирають силу, територіями відпрацювання новітніх методик політико-правових трансформацій, зонами відбитків

міжнародних політико-економічних явищ – нам представляються актуальним і доцільним звернутись до спроби з'ясувати основи нової політики США та віднайти її прояви, свідчення в політичних подіях окремих країн регіону ЛАКБ.

Мета та завдання. Мета роботи – проаналізувати окремі положення заяв, промов Президента США Дональда Трампа, теоретичні розробки представників академічного світу щодо виявлення головних конструктивів та практичних уявлень відносно перспектив майбутності США, світу, міжнародного порядку, вийти на проекції значущості окремих аспектів для регіону ЛАКБ.

Завдання роботи – виявити ключові ідеї, що покладаються в основу діяльності Адміністрації Президента Трампа, висвітлити головні їх положення, окреслити лінії розвитку та тенденції загроз в контексті позначуваного в світі дрейфу до авторитаризму, зниження порогів демократії, зрушень міжнародного правопорядку. Додаткове завдання – простежити які процеси і в який спосіб протікають в країнах Латинської Америки та Карибського Басейну з виходом на узагальнюючий матеріал.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові методи і принципи дослідження. Залучено напрацювання класичного інституціоналізму з елементами компаративістики, засоби з'ясування сутності явищ у конкретиці історичних контекстів з позицій нового або історичного інституціоналізму. Здійснена спроба аналізу явищ та матеріалів в проекціях геополітичних підходів, бачень школи реал-політик, концептів світ-системного аналізу, з виходом на світоглядні складнощі загально-філософського характеру.

Виклад основного матеріалу. Відразу маємо замітити, що запропонований матеріал не претендує на всеосяжність розгляду і категоричність тверджень щодо згаданої проблематики, а є лише однією зі спроб з'ясування на підставі певного науково-теоретичного матеріалу та аналізу виступів, дій окремих провідних політиків США та країн Латинської Америки та Карибського Басейну основи того світоглядного підґрунтя на якому розгортаються спроби вибудови нового світопорядку, імпульсатором і провідником якого виступають, перш за все США, а ще більш конкретно, Адміністрація Пана Президента Трампа.

Почнемо з того, що очікування американців, що вдруге довірили керування найрозвиненішою і найвпливовішою державою (за багатьма параметрами і в тому числі, а певніше, перш за все, як організатора й регулятора сучасного обігу універсалізованої в світі грошової одиниці) Адміністрації Дональда Трампа, пов'язані з головною установою, що лунала в різних варіаціях ще під час виборчої кампанії часів боротьби за пост керманіча США з Пані Хіларі Клінтон і стисло виражена в інвенту-

раційній промові 45 Президента США – «From this day forward the new vision will govern our land, from this day forward it will only be America first!» На чому базується це нове бачення, які підвалини й пріоритети мають реорганізувати Сполучені Штати Америки і чи йдеться про системні інституційні зрушення та переналаштування політико-правових механізмів, які й дозволили, зрештою, стати США великими?

Перше, на що звернемо увагу – Пан Трамп представляє Республіканську Партію США, що апелює до традиціоналізму укладу життя, консерватизму, пов'язаному з релігійним світобаченням і чеснотами християнства, можливо, в найбільшій мірі протестантського характеру, оскільки перші поселенці на північноамериканських землях, сповнені рішучості розбудувати досконалий Град на Холмі (Президент США належить до Пресвітеріанської Церкви США, поширеної та авторитетної течії кальвінізму), заклали й фундамент месіанства, відчуття особливої ролі США в долі світу – бути провідником особливого комплексу архітекτονіки соціетального життя з невід'ємно смислоутворюючими фундаментальними цінностями певного ґатунку та похідними моральними вимірами державницького життя які згодом сполучились з науковими напрацюваннями видатних представників Нового часу і Просвітництва, практикою першопрохідного держбудівництва. Зазначимо, що представлення акцентів світобачення християнського протестантизму в його різних течіях – окреме складне і відповідальне завдання, але вони, зрештою, приводять нас до самого концепту консерватизму, який і відтворює на сьогоднішній лад Консервативна Партія США. Дух традиції, значущість історії покоління, вивіреність суспільних інститутів месіанським призначенням досвіду християнства – ці ключові засади консерватизму формуються ще у розробках засновника доктрини Едмунда Берка, відтворюються в позиціях представників історичної школи права Густава Гуго, Фрідріха-Карла фон Савінґі, Георга Фрідріха Пухти, інших. Сама концепція права в англо-американській правовій сім'ї, стверджена в США, як прецедентного права засвідчує увагу до судової практики і правових рішень важливого християнським світобаченням і досвідом поколінь минулого [15, 16].

З того, що завжди на поверхні – показово важливим визнається патріархально-родинний спосіб життя, важливість шлюбу як одного з першоджерельних щодо цінного соціального способу життя з культом родинних і, знову таки, християнських в основі цінностей, де наголошується, що шлюб – це вільний союз чоловіка і жінки, що стать людини визначається Богом і немає проміжних стадій між двома вказаними статями, інше. Президент Трамп, який має досвід перебування в Демократичній Партії США впродовж 2001–2009 рр., досконало

обізнаний і з основними підходами цієї партії щодо реалізації варіації ліберальної демократії, двома окремими концептами (лібералізм та демократія), що складно поєднуються разом (лібералізм розвиває й представляє ідею свободи в різних соціальних вимірах, демократія – реалізує ідею народовладдя, представництва волі народу у владних відношеннях і інституціях; невідворотно повстають питання ліній демаркації свободи суб'єктів щодо виявлення свободи інших, представлення і захисту прав меншості з урахуванням інтересів більшості. Ліберальна демократія у вираженні Адміністрації Президента Байдена йшла шляхом акценту на захист прав меншості – *diversity, equity, inclusion*.) Тому консерватизм Президента Трампа у цій площині (родинно-сімейні стосунки, питання статі) видається усвідомленим й репрезентує очікування тієї частини Америки, яка ототожнює себе з великими початківцями і християнськими фундаторами США, що непокоїть представників різного ґатунку меншин, які вже заявили себе як важливий елемент сучасного суспільства і яким на нормативно-правовому рівні певний час створювались умови особливого соціального захисту. Преса США рясніє повідомленнями, що підтверджують консервативні налаштування республіканської влади змінити цей порядок речей та відмовитися від курсу попередньої Адміністрації Президента на створення штучної системи переваг представникам будь-яких меншин в реалізації своїх громадянських прав. Наприклад, з навчального закладу, що готує офіцерів флоту примусово вилучили 381 видання, що пропагандує курс на *diversity, equity, inclusion*, розгорівся скандал з приводу скорочення програм фінансування через гранти та спеціальні програми одного з університетів «Ліги плюща» – Колумбійського університету, що викликало і питання в правовій площині. Серед показових новин і арешт та кримінальне переслідування трансгендерної жінки, що навмисне порушивши законодавство штату Флорида, зайшла до жіночої вбиральні і була заарештована поліціантами (у Флориді та Юті такий вчинок вважається злочином і передбачає кримінальне покарання, штати Південна Дакота, Вайомінг та Монтана вдаються до менш суворих заходів правового впливу та класифікують подібні дії як правопорушення) [7].

Наукові публікації останніх років в США, а особливо часів, сповнені обґрунтованих тривог щодо занепаду демократії в країні, загроз авторитаризму та багатоманітних ризиків способу життя американців [3, 8].

На цьому фоні, на наш погляд, спостерігається розмиття раніше, здавалось, науково відпрацьованої термінології – ліберальна демократія, глобалізація, міжнародний правопорядок, а цінності, що стверджувались універсальними і впроваджувались на різних рівнях сучасного глобалізованого

в багатьох вимірах світу (термінологія «глобальна економіка» все ж не полишає науковий обіг, глобальні цифрові технології і комунікаційний простір залишаються явищами, що долають межі національного характеру, а стосовно ціннісних орієнтирів, скажімо, слідом за американськими вишами, в освітньому процесі значної кількості країн впроваджуються уніфіковані стандарти освіти і наукової діяльності – у зв'язку з нормативною дисципліною *Academic Integrity*), не зважаючи на окремі згадані спалахи видимості значущості, втрачають свою визначеність в окремих сферах сучасної дійсності, в міжнародних відносинах витісняються і замінюються цінностями, що приходять з поновлених концепцій реал-політик.

В який спосіб і на яких ідейно-теоретичних підставах переформатується державна система за часів другого терміну Президента Трампа – ще належить побачити, а поки що, слідом за колом американських науковців, відзначаємо певну змістовну різноспрямованість в розумінні сучасного вигляду ліберальної демократії що наче за вмовчанням покладалась в основу соціального світобачення США останніх часів, та, суттєво, відсутність стратегії розвитку і бачення перспективи розвитку, що вочевидь проявилось серед представників Демократичної Партії США часів Президента Байдена: «З 1960-х років Демократична Партія змінилась. З партії, що з часів Нового курсу була вкорінена як у «лібералізмі розвитку», так і в версії соціал-демократичної класової політики, вона перетворилась в широкий, але хиткий купол, під яким приховується роздроблене сполучення політичних інтересів і формацій, від дружньої фінансам фіскальної політики до перерозподілу і не міцної електоральної коаліції... Вибори в США 2024 року підкреслили складнощі, з якими стикається американський лібералізм у формуванні міцної політичної більшості з цих складових частин... Адміністрація (Байдена) так і не розробила послідовну політичну стратегію для своєї політичної програми» [14].

Поки достатньо важко відстежити як виглядає картина бачення майбутнього США, та, власне й усього світу, і серед представників Республіканської Партії, чи є загалом цілісний образ цивілізаційного ґатунку, нового величного *The Harmony Breakthrough* щодо облаштування соціуму всесвітнього масштабу. Виходячи з аналізу окремих матеріалів публічної політики, науково-практичних робіт відносно переобладнання світу, мова йдеться про напрямок політико-правових перетворень, метою якого виглядає створення умовної «американської ойкумени» – території, не тільки заселеною, але й опанованою суто в інтересах визначеної частини усталено стратифікованих (на якийсь проміжок часу) громадян, іноземців, країн, окремих земель які будуть пов'язані з вирішенням ключового

завдання – зробити Америку знову великою. (Якщо використати світ-системний підхід – то серед них мають виділитися центр системи з її значними перевагами та підвищеною якістю способу життя населення, напів-периферія, що виконує перехідні, підготовчі завдання щодо процвітання центру, та периферія, яка виступає у якості прикордонних областей ойкумени і де ресурсно забезпечується в важких обставинах боротьби, випробувань і за умов вторинності інститутів держав цього сектору особливі і уважно контрольовані США американські інтереси – можливо, умовні території «цивільних сутінків»). З таким загальним баченням картини майбутності знову запотребуваними стають теоретичні розробки, концепції в яких тунель дій в дусі реал-політик вимагає зосередження влади та її концентрації в центрах прийняття швидких поточних рішень, динамізму реакцій, які спірно не є притаманні моделі інституційно відпрацьованої ліберальної демократії сучасних США. Тому в оцінці вже близької перспективи розвитку цієї могутньої держави, відносно поточних трансформацій державного життя серед авторитетних науковців висловлюються думки, що Америку в найближчі часи очікує дрейф у бік авторитаризму, який буде супроводжуватись намаганнями змінити баланси та компетенції гілок влади, випробувати на міцність увесь каркас інституцій. «Демократія в США, скоріше за все, паде під час другого терміну правління Трампа в тому розумінні, що вона перестане відповідати стандартним критеріям ліберальної демократії: повне виборче право для дорослих, вільні та справедливі вибори та широкий захист громадянських свобод... Навіть у найгіршому випадку Трамп не зможе переписати Конституцію або відмінити конституційний лад... Але авторитаризм не потребує руйнації конституційного ладу... Попереду... конкурентний авторитаризм – система, в якій партії змагаються на виборах, але зловживання владою чинного президента схиляє ігрове поле проти опозиції» [8].

На цьому шляху доки не розпізнаних остаточно загроз залучається потенціал сучасних розробок forecasting, нейрополітики, eye-tracking, дієвим є використання технологічно ускладнених і непрозорих технік підрахунку голосів після е-голосування.

В проекції поставлених нашою роботою завдань відзначимо, що як повідомляють міжнародні спостерігачі, осучаснені технології впливу на виборчий процес з метою отримання потрібного результату успішно відпрацьовуються в Боліваріанській Республіці Венесуела, де влітку 2024 року вже вкотре (зміни, внесені до Конституції країни не обмежують кількість термінів перебування на посаді Президента, як і в такій країні регіону ЛАКБ як Нікарагуа, окрема історія з подібним питанням розгорталась в Болівії за часів президентства

Хуана Ево Моралеса Айма) прогнозовано (ми не знаємо, чи правильно у даному випадку буде поставити лапки – «прогнозовано») переміг чинний Президент Ніколас Мадуро (на виборах використовувались елементи електронної процедури підрахунку результатів і коли під час саме підрахунку голосів на якийсь час зникло світло, за твердженням зовнішніх джерел інформації, ситуація миттєво змінилась докорінно – з солідної переваги опозиції на хитку перевагу чинного Президента). Згодом задоволений результатом Пан Мадуро проголосив про нагоду здійснення своєї дитячої мрії – святкувати Різдво з жовтня місяця і «в знак поваги та вдячності» до мешканців Венесуели указом Президента встановив християнське Різдво на території усієї країни 1 жовтня, яке тривало на території Боліваріанської Республіки Венесуела до середини січня 2025 року (коли, власне, відбулася нова інаугурація Ніколаса Мадуро).

Представник академічного середовища Л. Даймонд ще деякий час тому провіщував, що загрози для ліберальної демократії в США – це не просто загроза порядку речей в цій країні, це – глобальна загроза, яка призведе до можливості перетворити 21 століття в темний час наростального авторитаризму. Він, як раз в дусі щирого американського месіанства, наголошує, що захист та поширення демократичних ідеалів залежать від світового лідерства США, що знову таки привертає нашу увагу на актуальних для сьогодення часу змінах політичного характеру в Америці, яка знову має стати великою.

Хоча в перший термін президентства Дональда Трампа науковці згадували, мабуть, переважно про відновлення позицій національного капіталізму, що на підґрунті подій коронавірусної хаотичності пов'язувався з «наглядним капіталізмом» (Шошана Зубофф), нам представляється, що в США того часу починалось теоретико-методологічне відпрацювання певної моделі світобачення в якій велич та процвітання Америки виходили вже не з цінностей загальнотеоретичного та вселюдського характеру (що особливо властиво, мабуть, в теоретичних – узагальнюючих раціональність підходів та практичність вивірених ціннісними запитами потреб права позитивістського ґатунку), а з практичних розрахунків економічної доцільності, основ безпеки США, визначених в хоча б умовних контурах географічно і на військово-розумний лад, та, що вкрай важливо, ресурсно, в зв'язку зі світовою енергетикою, і, відповідно, її інфраструктурою та логістикою як вирішальними факторами. Власне підхід щодо значущості енергетики в нових геополітичних реаліях (відзначимо, що правові інститути міжнародного та національного рівня ніби залишаються за таких спрямувань вторинними, і розуміються такими, що можуть виконувати здебільшого декоративні функції) є симпто-

матичним і серед авторитетної частини сучасних науковців, що представляють Європу: «La energía y sus infraestructuras no son meras cuestiones técnicas, sino elementos geopolíticos cuya disputa está definiendo un nuevo orden internacional en el siglo XXI» [13]. Відповідно, і питання контролю, в тому числі, можливості зруйнування будь-якої функціонально важливої частки інфраструктури «є невід'ємною частиною геополітичної стратегії територіального контролю» [13].

На наш погляд, багато в чому програмною, щодо спрямування численних та визначальних трансформацій різного ґатунку можуть бути роботи колишнього радника Казначейства США, а з грудня голови Ради Економічних Консультантів при Президенті США – Стівена Мірана [11]. Поступова втрата лідерства США у виробництві, технологіях, темпах розвитку самих структур прогресу, бачиться Мірану в самих основах Бреттон-вудської системи, яка принесла США свого часу дієвий інструментарій здійснення гегемонії не тільки силою зброї, цінностей, але й долара, як світового координаційно-організаційного та вимірювального ядра фінансової системи, заклавши між тим і підвалини майбутніх проблем, що почали проявлятися вже на початку 1970-х рр. але були «відстрочені» реформою Президента Ніксона, що відв'язав прив'язку долара до золотого стандарту, а згодом і «Угодою «Плаза»», в якій провідні економіки світу прийняли наміри США проводити повільну та виважену з точки зору нагальної доцільності девальвацію долара. Сама система виміру, виробництва, обігу долара в глобалізованому економічному просторі налаштована навмисне в такий спосіб, що зі США має вивозитися більше доларів, ніж ввозиться – так забезпечувались макропоказники фінансової системи з універсалізованою роллю долара як надійного платіжного засобу в світі. За таких обставин навмисно і постійно створюваного дефіциту та формування негативних платіжних балансів, які долались за рахунок випуску нових грошових доларових потоків та облігацій держпозики, стала очевидною проблема виведення виробництв, усіх ланок технологічних підприємств, навіть найбільш розвинених наукоємних бізнесів на території інших країн з більш дешевою робочою силою, меншими стандартами захисту праці і соціального забезпечення та високоякісним ставленням до традиції будь-якої роботи. В США швидко став просідати виробничий сектор економіки, зріс держборг і тому Стівен Міран стверджує, що настав час докорінно змінити стан речей з системними налаштуваннями, особливо стосовно ролі долара і відрегулювати це питання через ведення продуманої тарифної політики. Універсалізм цінностей ліберально-демократичного ґатунку та роль США як провідника ідей відповідного характеру поглинають розрахунки прагматизму

виживання США та захисту своїх національних інтересів. Торгівля, геополітика, кредитний інструментарій, тарифи та національна безпека мають визначати призначення влади в Америці, яка рухається шляхом до нової величі. За зовні хаотичним і несподіваним тарифним натиском Президента Трампа насправді приховується чітка і послідовна лінія на довгострокову сегментацію міжнародної торгівлі, в якій впроваджується розподіл країн на категорії – в залежності від їх відповідності інтересам США. Преференційний режим отримують ті країни, що сприяють діяльності американських компаній, ресурси яких є відкритими до використання на користь США, що сприяє глобальній безпеці. Окреме питання – відношення до країн, які встановлюють тісні зв'язки з Китаєм, Росією, вони можуть зіткнутися з високими тарифами, санкціями, складнощами інших видів. Тобто, підсумовано, економічна доцільність, розрахована на подолання негативних явищ в США та міркування безпеки, що розуміється в акцентуванні національної безпеки США, як основи глобальної безпеки світу – ключові посилюють поради Стівена Мірана Президенту Трампу. Як сполучається ця дорога до захисту інтересів Америки з баченням перспективи загального розвитку світу, розбудови міжнародних підвалин правопорядку, сегментації територій за якоюсь світоглядно чіткою ознакою чи, знову ж таки, хоча б в межах світобачення реал-політик та опису у відповідній термінології домінування?

22 квітня один з обґрунтованих різновидів на суму поглядів Дональда Трампа запропонував представник американського наукового співтовариства Стейси Годдард, який доходить висновку, що 47-ий Президент США приймає установу на виділення в сучасному світі кількох великих держав (визначено – США, Китай, Росія), керівництво яких намагається переконати в необхідності потрібної для Трампа співпраці з ним задля управління міжнародним порядком: «... бачення світу Трампом – це не конкуренція великих держав, а змова великих держав: система «концерту», що схожа на ту, що сформувала Європу в дев'ятнадцятому столітті. Трамп хоче світу, що керується сильними особистостями, які працюють разом – не завжди гармонійно, але завжди цілеспрямовано – щоб нав'язати спільне бачення порядку іншому світу... обрана група осіб знаходиться в постійній конкуренції – не як смертельні вороги, а як шановані рівні. Кожен з них відповідає за імперію, якою він може керувати на свій розсуд... Щоб «концерт» держав працював, його учасники повинні мати можливість переслідувати власні амбіції, не зневажаючи права своєї рівні (зневажання прав інших, навпроти, прийнятно й необхідно для підтримання порядку). Це означає організацію світу в окремі сфери впливу, кордони, які розмежовують простори, де велика держава має право практикувати

без перешкод експансію та володарювання» [5] Манера спілкування Трампа з керівництвом Китаю та Росії нагадує автору гру, в якій крізь ходи, що характерні для бізнесових угод, що виглядають зовні несподіваними, алогічними, кардинально інакшими («майже за одну ніч Сполучені Штати перейшли від суперництва зі своїми агресивними противниками до до залякування смиренних союзників») досягається згадуваний вже результат.

За часів «холодної війни» принциповим моментом у протистоянні двох супер-держав виступав ідеологічний аспект: есхатологічного виміру протистояння західного вільного світу демократії, свобод, ініціатив, розвитку, християнських чеснот, інше – світу тоталітаризму, не-свобод, примусу, підневільної праці, бідності, інше. На сьогодні наратив протистояння великих держав, які визначаються Президентом Трампом, полишає цей аспект, не згадуючи ідеологічних антагоністів, що принципово виходять зі стратегічної програми розбудови майбутнього в межах бачення контурів цивілізаційного проекту. Шанованому Ф. Фукуямі, який на початку 1990-х рр. Заявляв про кінець історії, можливо знов час вдатися до подібних маніфестацій – зрештою, модель державного капіталізму в Росії, з посиленням ролі держави і автократа-лідера певною мірою вписується в простір неоліберального бачення держави і притаманного йому розпалювання на усіх щаблях, в усіх страхах, в усіх корпоративних одиницях суспільства війни усіх проти усіх, в який головним здобутком є капітал, процеси капіталізації усіх ресурсів та мотивів діяльності виходить на перший і зрозумілий тепер для усіх план життєвого проекту. Чи витримає і як довго Китай, в більшій мірі його керівна ланка спокуси відмовитись від самобутньої ідеології сучасного Китаю, соціальних змагань та ліфтів для найбільш талановитих, здібних, працьовитих, тощо (що було притаманно культурі Китаю з давніх-давен, такі механізми соціального оновлення за втратами закладалися ще у вченні Конфуція) і в якому напрямку буде прямувати ця велика країна – покаже лише час, але безумовно, участь Китаю в якості одного з головних гравців в глобальній економіці є фактором до поступового дрейфу в напрямку неоліберальний порядок речей. Відсутність вираженого антагонізму ідеологій, вона стала зараз не настільки наріжним каменем світобудови майбутності, можливо, позначає й певний світовий «тренд» на поширення елементів авторитаризму і в США, послаблення інститутів ліберальної демократії які, очевидно, будуть випробовуватись на дисонанси з демократичною процедурою, усталеними в прозорості виборчими технологіями, інше, а в суспільствах остаточно і в самих спекулятивних варіаціях запанує вихор війни усіх проти усіх, де слабкий не виживає, що також цілком в дусі лібералізму певного ґатунку. (Американський кінематограф симптоматично, на

наш погляд, зараз зосередився на фільмах з рівнем нової естетизації жорстокості, що перевищує рівень фільмів і К. Тарантіно і Р. Родріґеса – показово у цьому відношенні виглядає епопея «Джон Уік». Тема естетизації жіночої жорстокості також стала вже звичною, а спроба Жана Одіара довести думку в фільмі «Емілія Перес», що чоловіча жорстокість закінчується в особі тоді, коли дається простір розвитку жіночої складової душі, навіть у такий демонстративно показовий спосіб, як на прикладі трансгендерної героїні, що полишила чоловічу стать і всі її гріхи та недоліки, щоб набути досконалості в якості жінки – не знайшла відгуку навіть у жіночому товаристві).

Якщо останнього часу стосовно регіону Латинська Америка та Карибський Басейн з'являлись окремі публікації, у яких ставилось під питання об'єднання загалом країн під цільною аббревіатурою ЛАКБ – настільки різноспрямованими стала виглядати мапа інтересів Китаю та Росії в цих краях, то вже перші кроки Президента Трампа дали зрозуміти, що США повертається до здійснення «доктрини Монро» і регіон впевнено позначається територією безумовного впливу і контролю США. Категоричне звернення до керівництва Панами і повернення під свій контроль Панамського каналу, яким поступово почав розпоряджатися через різні механізми Китай – показова історія [12]. На наш погляд, ще більш виражені щодо тенденційності розвитку подій виглядають події пов'язані із Аргентиною і Сальвадором. Відправлення мігрантів з території США, примусова висилка їх за домовленістю з Президентом Сальвадору Наїбом Букеле, в цю країну Центральної Америки, точніше відразу в спеціальну тюрму, де з порушенням багатьох прав утримуються звинувачені у приналежності до кримінальних вуличних банд (перш за все, Mara Salvatrucha), було поставлено під сумнів (висловимось так) рішенням американського суду, який зобов'язав державу у вигляді її виконавчих органів повернути незаконно відправлених знову в США. Виникла дискусія з приводу формулювань і, головне повноважень, судової та виконавчої влади. Сальвадор, слідом за Президентом Трампом, офіційно відмовився від виконання рішення американського суду [9], [10]. Симпатії Дональда Трампа до авторитарного стилю популярного в регіоні лідера цієї країни є загальновідомим, а етатистські спрямування розвитку Сальвадору у поєднанні з міцною рукою Пана Букеле щодо наведення порядку в країні з порушенням кола демократичних процедур – викликають додаткову приязнь і захоплення Трампа.

На противагу прибічнику сильної держави Букеле, Президент Аргентини Хав'єр Мілей проголосив себе прихильником лібертаріанства, що є крайньою позицією лібералізму, де свобода (підприємництва, ініціативи) вважається найвищою

чеснотою, а держава, та її інституції – тягар для економіки, добробуту, бізнесу. Пан Мілей впроваджує лібертаріанські реформи які дають показники зниження інфляції, покращення інвестиційного клімату, зростання показників бідності у країні, що за запасами сланцевої нафти є на 4 місці, а за сланцевим газом поступається в світі лише Китаю вище 45 відсотків населення [1]. Президент Мілей своїми декретами обходить демократичну процедуру прийняття законів, знімаючи залишки розподільних і врегульованих державою механізмів в нафто- та газовидобуванні, відкриваючи шлях до діяльності великих американських корпорацій. Він проголошував, що ненавидить державу, а послідовне лібертаріанство передбачає й відмову від такої її інституції як армія. (Нагадаємо, що в регіоні є країна, в якій немає армії – Коста Ріка). Своїми рішеннями і стилем керівництва, що часто нагадує шоу і викликає щирі емоції, Президент Мілей заслужив також повагу і певною мірою приязнь Президента Трампа, незважаючи на суттєві розбіжності по лініях етатист-лібертаріанець.

Керівництво Гондурасу вже певний час мало продуктивні економічні контакти з Китаєм – нинішній Президент Гондурасу Пан Кастро відвідував КНР, де відбулась його особиста зустріч з Паном Сі Цзиньпіном. Попередній Президент Гондурасу Ернандес, що також встановлював тісні контакти з Китаєм, після завершення терміну президентства був звинувачений юстицією США в корупції та зв'язках з наркокартелями і за рішенням суду вже відбуває покарання – 45 років тюрми.

Висновки та перспективи дослідження. Підсумовуючи увесь викладений матеріал, можна зважитись на такі висновки:

- переформатування усієї системи міжнародних відносин з питаннями щодо проекту міжнародного права, взаємодії держав на різних рівнях інтересів, буде залежати від позиції США та особисто від Президента Трампа. Від того яким є його бачення майбутнього. Спрогнозувати подальші кроки і остаточні ключові рішення складно. Але є бачення того, що лінія на знову велику Америку пов'язана з курсом на економічну доцільність та безпеку того простору, який буде визначено територією безпосередніх американських інтересів – свого роду новою американською ойкуменою;

- в цій новій американській ойкумені в залежності від різних параметрів і ресурсних показників щодо корисності для США країни і території будуть, скоріше за все, розбиті на умовні сегменти з різним рівнем практично вимірної доброзичливості США (сигніфікатори ліній, зон демаркації – тарифи, ставки мита);

- в тих країнах, що опиняться в зоні інтересів США, вочевидь, питання ліберально-демократичних цінностей, демократичної процедури, етатизму

або ультра-лібертаріанства стануть вторинними по відношенню до питань економічної доцільності, можна очікувати авторитарних тенденцій і дрейфу до автократій за умов прийнятних США стосунків;

- країни ЛАКБ вже є такими, що віднесені США до зони свого безумовного впливу, але яке місце і в яких рамках конкретні з них будуть займати в новій американській ойкумені – питання залишається відкритим. Змістовний простір остаточно не є заповненим та зрозумілим, тому ми і використовуємо термін «Лакуна ЛАКБ»;

- якщо Адміністрація Трампа схилиться остаточно до картини світу, де будуть взаємодіяти, встановлюючи свій порядок речей на визначеній території лише великі держави (на наш погляд, свого останнього слова щодо участі в якості великого гравця не сказала, наприклад, Європа) – це не здолає суперечностей і розбіжностей між державами, що будуть визнані великими (зрештою, «Віденський концерт» завершився проривами в точках постійної напруги, а недоліками, вадами ладу скористався Бісмарк, поведінку якого, на наш погляд, в якійсь мірі намагається наслідувати Президент Трамп;

- долучимося до точки зору українського науковця С. А. Дацюка, що сам вихід в простори мислення реал-політик веде сучасний світ в світоглядний глухий кут, а те що зараз конче потрібно людству – це вихід в площину гуманітарну, де, на стежині відмови від самого дискурсу домінування потрібно шукати цивілізаційні сподівання майбутнього. Така постанова питання і визначає перспективи подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Argentina's Javier Milei is betting big on an oil gusher. *The Economist*. 2025. Feb 16th. URL: <https://www.economist.com/the-americas/2025/02/16/argentinass-javier-milei-is-betting-big-on-an-oil-gusher> (дата звернення: 30.04.2025).
2. Correal Devlin Barret Annie, Rashbaum William K. White House Denies Violating Judge's Order in Deporting Venezuelans. *The New York Times*. 2025. March 16. URL: <https://www.nytimes.com/2025/03/16/us/politics/trump-venezuelans-deportations-el-salvador.html> (дата звернення: 30.04.2025).
3. Diamond Larry. Ill Winds: Saving Democracy from Russian Rage, Chinese Ambition, and American Complacency. 2025. URL: <https://diamond-democracy.stanford.edu/publications/book/ill-winds-saving-democracy-russian-rage-chinese-ambition-and-american-complacency> (дата звернення: 30.04.2025).
4. Donald Trump will upend 80 years of American foreign policy. *The Economist*. Jan 2025. 16th. URL: <https://www.economist.com/leaders/2025/01/16/donald-trump-will-upend-80-years-of-american-foreign-policy> (дата звернення: 30.04.2025).
5. Goddard E. Stacie. The Rise and Fall of Great Power Competition Trump's New Spheres of Influence.

American Affairs. 2025. May/June . Published on April 22. URL: <https://www.foreignaffairs.com/united-states/rise-and-fall-great-power-competition> (дата звернення: 30.04.2025).

6. Instituto Nacional de Estadística y Censos República Argentina. 2025. URL: <https://www.indec.gob.ar/> (дата звернення: 30.04.2025).

7. Holpuch Amanda. Transgender Woman Arrested After Using Bathroom at Florida State Capitol. *The New York Times*. 2025. April 7. URL: <https://www.nytimes.com/2025/04/07/us/politics/trans-student-arrest-bathroom-law-florida.html> (дата звернення: 30.04.2025).

8. Levitsky Steven and Way Lucan A. The Path to American Authoritarianism. What Comes After Democratic Breakdown. *Foreign Affairs*. 2025. March/April Published on February 11. URL: https://www.foreignaffairs.com/united-states/path-american-authoritarianism-trump?check_logged_in=1&utm_medium=promo_email&utm_source=lo_flows&utm_campaign=article_link&utm_term=article_email&utm_content=20250319) (дата звернення: 30.04.2025).

9. Liptak Adam. A trial judge had ordered the Trump administration to take steps to return the migrant, Kilmar Armando Abrego Garcia, from a notorious prison in El Salvador. *The New York Times*. 2025. April 10. URL: <https://www.nytimes.com/2025/04/10/us/politics/supreme-court-trump-deported-migrant.html> (дата звернення: 30.04.2025).

10. Nattathias Schwartz. With Deportations, Trump Steps Closer to Showdown With Judicial Branch. *The New York Times*. 2025. March 16. URL: <https://www.nytimes.com/2025/03/16/us/constitutional-crisis.html> (дата звернення: 30.04.2025).

11. Miran Stephen. A User's Guide to Restructuring the Global Trading System. 2024. URL: https://www.hudsonbaycapital.com/documents/FG/hudsonbay/research/638199_A_Users_Guide_to_Restructuring_the_Global_Trading_System.pdf (дата звернення: 30.04.2025).

12. Panama's giveaway game. *The Economist*. 2025. Mar 13th. URL: <https://www.economist.com/the-americas/2025/03/13/panamas-giveaway-game> (дата звернення: 30.04.2025).

13. Rius Albert Borrás, Palacios Dario Salinas. Geografía del poder: el mapa del control de recursos y energía en Ucrania. *Agenda publica*. 2025. 22 de marzo. URL: https://agendapublica.es/noticia/19735/geografia-poder-mapa-control-recursos-energia-ucrania?utm_source=Agenda+P%C3%BAblica&utm_campaign=42766a779f-E-MAIL_CAMPAIGN_2020_10_08_05_49_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_452c1be54e-42766a779f-116896249 (дата звернення: 30.04.2025).

14. Tonks Henry M.J. The Rise and Fall of the New Liberals: How the Democrats Lost Their Majority. *American Affairs*. 2025. URL: Spring 2025 / Volume IX, Number 1. (<https://americanaffairsjournal.org/2025/02/the-rise-and-fall-of-the-new-liberals-how-the-democrats-lost-their-majority/>) (дата звернення: 30.04.2025).

15. Барабаш О. В. Протестантизм у розвитку загального права Англії та США. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. №3 (70). С. 78–86.

16. Барабаш О. Протестантизм у становленні західної традиції права. *Вісник академії правових наук України*. 2012. № 2. С. 53–61.

REFERENCES:

1. Argentina's Javier Milei is betting big on an oil gusher. (2025). *The Economist*. Feb 16th. Retrieved from: <https://www.economist.com/the-americas/2025/02/16/argentinass-javier-milei-is-betting-big-on-an-oil-gusher> (accessed: 30.04.2025).

2. Correal Devlin Barret Annie, Rashbaum William K. (2025). White House Denies Violating Judge's Order in Deporting Venezuelans. *The New York Times*. March 16. Retrieved from: <https://www.nytimes.com/2025/03/16/us/politics/trump-venezuelans-deportations-el-salvador.html> (accessed: 30.04.2025).

3. Diamond Larry. (2025). Ill Winds: Saving Democracy from Russian Rage, Chinese Ambition, and American Complacency. Retrieved from: <https://diamond-democracy.stanford.edu/publications/book/ill-winds-saving-democracy-russian-rage-chinese-ambition-and-american-complacency> (accessed: 30.04.2025).

4. Donald Trump will upend 80 years of American foreign policy. (2025). *The Economist*. Jan 16th. Retrieved from: <https://www.economist.com/leaders/2025/01/16/donald-trump-will-upend-80-years-of-american-foreign-policy> (accessed: 30.04.2025).

5. Goddard E. Stacie. (2025). The Rise and Fall of Great-Power Competition Trump's New Spheres of Influence. *American Affairs*. electronic journal. no. May/June. Published on April 22. Retrieved from: <https://www.foreignaffairs.com/united-states/rise-and-fall-great-power-competition> (accessed: 30.04.2025).

6. Instituto Nacional de Estadística y Censos República Argentina. (2025). Retrieved from: <https://www.indec.gob.ar/> (accessed: 30.04.2025).

7. Holpuch Amanda. (2025). Transgender Woman Arrested After Using Bathroom at Florida State Capitol. *The New York Times*. April 7. Retrieved from: <https://www.nytimes.com/2025/04/07/us/politics/trans-student-arrest-bathroom-law-florida.html> (accessed: 30.04.2025).

8. Levitsky Steven and Way Lucan A. (2025). The Path to American Authoritarianism. What Comes After Democratic Breakdown. *Foreign Affairs*. electronic journal. no. March/April Published on February 11. Retrieved from: https://www.foreignaffairs.com/united-states/path-american-authoritarianism-trump?check_logged_in=1&utm_medium=promo_email&utm_source=lo_flows&utm_campaign=article_link&utm_term=article_email&utm_content=20250319 (accessed: 30.04.2025).

9. Liptak Adam. (2025). A trial judge had ordered the Trump administration to take steps to return the migrant, Kilmar Armando Abrego Garcia, from a notorious prison in El Salvador. *The New York Times*. April 10. Retrieved from: <https://www.nytimes.com/2025/04/10/us/politics/supreme-court-trump-deported-migrant.html> (accessed: 30.04.2025).

10. Nattathias Schwartz. (2025). With Deportations, Trump Steps Closer to Showdown With Judicial Branch. *The New York Times*. March 16. Retrieved from:

<https://www.nytimes.com/2025/03/16/us/constitutional-crisis.html> (accessed: 30.04.2025).

11. Miran Stephen. (2024). A User's Guide to Restructuring the Global Trading System. Retrieved from: https://www.hudsonbaycapital.com/documents/FG/hudsonbay/research/638199_A_Users_Guide_to_Restructuring_the_Global_Trading_System.pdf (accessed: 30.04.2025).

12. Panama's giveaway game. (2025). *The Economist*. Mar 13th. Retrieved from: <https://www.economist.com/the-americas/2025/03/13/panamas-giveaway-game> (accessed: 30.04.2025).

13. Rius Albert Borrás, Palacios Dario Salinas. (2025). Geografía del poder: el mapa del control de recursos y energía en Ucrania. *Agenda publica*. 22 de marzo. Retrieved from: https://agendapublica.es/noticia/19735/geografia-poder-mapa-control-recursos-energia-ucrania?utm_source=Agenda+P%C3%BAblica&utm_campaign=42766a779f-EMAIL_CAMPAIGN_2020_10_08_05_49_COPY_01&utm_medium=email&utm_term=0_452c1be54e-42766a779f-116896249 (accessed: 30.04.2025).

14. Tonks Henry M.J. (2025). The Rise and Fall of the New Liberals: How the Democrats Lost Their Majority. *American Affairs. electronic journal*. V. 9. no. 1. Retrieved from: Spring 2025 / Volume IX, Number 1. (<https://americanaffairsjournal.org/2025/02/the-rise-and-fall-of-the-new-liberals-how-the-democrats-lost-their-majority/>) (accessed: 30.04.2025).

15. Barabash O. V. (2012). Protestantyzm u rozvytku zaghajnogho prava Anghliji ta SShA. *Visnyk Akademiji pravovykh nauk Ukrainy*. no. 3 (70). pp. 78–86.

16. Barabash O. (2012). Protestantyzm u stanovlenni zakhidnoji tradytsiji prava. *Visnyk akademiji pravovykh nauk Ukrainy*. no. 2. pp. 53–61.

Priorities without strategy: the “American oikoumene” of economic expediency and its Latin American lacuna

Barabash Oleh Vasylovych

PhD, Associate Professor,
Graduate of Doctoral Studies
in Political Science,
Lecturer at the Department
of Psychology and Pedagogy
Ivan Kozhedub Kharkiv
National Air Force University
Sumska str., 77/79, Kharkiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-8479-8926

*This article attempts to analyze the current political course of the Trump Administration regarding the systemic restructuring of foreign and, consequently, all international relations – their essence, direction, and potential implications, particularly for the Latin America and The Caribbean (LAC) region. The proactive policies of the 47th U.S. President have already raised pressing questions about the future global order, interstate dynamics, global and regional security, and the efficacy of contemporary legal mechanisms, making the stated problem a relevant scholarly pursuit. The study aims to examine the speeches and statements of U.S. President Donald Trump, alongside theoretical frameworks in academic discourse, to identify the core constructs and pragmatic orientations shaping the future of the U.S., the world, and the international order – with a focus on their projected significance for the LAC region. **The objectives include:** Identifying the foundational ideas driving the Trump Administration's policies. Projecting potential trajectories and threat trends amid global institutional drift toward authoritarianism, democratic backsliding, and provocations against the international legal order. Tracing the processes and mechanisms through which shifts in U.S. policy affect LAC countries, culminating in synthesizing conclusions. **Research Methods.** The study employs general scientific methods and research principles. It incorporates the contributions of classical institutionalism with elements of comparativism, as well as tools for elucidating the essence of phenomena within specific historical contexts from the perspectives of neo-institutionalism or historical institutionalism. An attempt has been made to analyze phenomena and materials through the lenses of geopolitical approaches, the Realpolitik tradition of thought, and world-systems analysis concepts, extending to epistemological challenges of a general philosophical nature within the broader frameworks of civilizational inquiries. Key findings suggest that the restructuring of international relations – including derivative questions of international law, state interactions across interest levels – will hinge on the U.S. stance and President Trump's personal influence. The vision of a «Great America again» is tied to economic expediency and the securitization of spaces deemed vital to U.S. interests, effectively constructing a «new American oikoumene». Within this framework, states and territories are likely to be segmented based on utility to U.S. interests, measured through quantifiable friendliness indicators (e.g., tariffs, trade barriers). In U.S.-aligned zones, liberal-democratic values, procedural democracy, and ideological debates (statism vs. ultra-libertarianism) may become secondary to economic pragmatism, potentially accelerating authoritarian drift – provided such regimes maintain acceptable relations with Washington. The LAC region, already within the U.S. sphere of influence, faces unresolved questions regarding its precise role and positioning in this «new American oikoumene». The conceptual space remains fluid and underexplored, hence the term «LAC Lacuna».*

Key words: geopolitics, Donald Trump, «new American oikoumene» international order, lacunae of global restructuring, Latin America and the Caribbean.